

Slovenski dom

Štev. 57.

V Ljubljani, v sredo, 11. marca 1942-XX

Leto VII.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega
Izjava: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano.

Uredništvo in oprema: Kopitarjeva & Ljubljana
Redazione Amministrazione: Kopitarjeva & Ljubljana

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano.

Il bollettino no. 647:

Efficaci azioni aeree contro Tobruk e Malta

Armata comunica:

In Cirenaica attività esplorativa e tiri di disturbo da entrambe le parti. Unita aerea hanno bombardato con successo il porto di Tobruk ed altri nodi delle retrovie avversarie. Un mercantile è stato centrato, quattro velivoli distrutti al suolo. Uno dei nostri aerei, di cui il bollettino d'ieri ha segnalato il mancato ritorno e rientrato.

A Malta formazioni dell'aviazione dell'Asse hanno rinnovato attacchi distruttivi incendiando a terra un apparecchio e mettendo a segno numerosi colpi su installazioni aeronavali dell'isola.

Alcune bombe sono state disordinatamente lanciate da un aeroplano inglese su Rodi e Samo. Nessun danno è segnalato. Sulla città e nei dintorni di Atene il nemico ha pure compiuto una breve incursione, causando il crollo di due edifici e la morte di due cittadini greci.

Vojno poročilo št. 647:

Uspešni letalski nastopi zoper Tobruk in Malto

Uradno vojno poročilo št. 647. pravi:

V Cirenaiki ogledniško delovanje in močno streljanje na obeh straneh. Letalski oddelki so uspešno bombardirali pristanišče v Tobruku in druge prometne voze v sovražnikovem zaledju. Zadeta je bila trgovska ladja in uničena štiri letala na tleh. Eno izmed naših letal, o katerem pravi včerajšnje vojno poročilo, da ga ni, se je vrnilo.

Na Malto so letalski oddelki Osi obnovili uničevalne napade in so na tleh zažgali eno letalo in velikokrat zadeli letalske naprave na otoku.

Neko angleško letalo je v neredu vrglo nekaj bomb na otok Rodos. Ni poročil o škodi. Na Atene in okolice je sovražnik tudi izvedel kratek polet ter povzročil, da sta se podrli dve poslopji, dva grška državljana pa sta izgubila življenje.

Italija slavi spomin vojvoda d'Aosta

Govor ministra za Italijansko Afriko v spomin knezu — fašistu, poglavarju ter simbolu povratka in zmage

Rim, 11. marca. s. Včeraj so po vsej Italiji z zavednim ponosom močnih proslavili nepozabnega vojvoda d'Aosta. V slehernem mestu in pokrajini so po vseh krajevnih fašistih obujali spomin na zvesto in svetlo življenje savojskega kneza, mladini in ljudstvu pa so na veličastnih shodih vzneseno govorili vrnjeni tovariši, bivši ranjenci in vojni invalidi. Na vseh shodih so svečano potrjevali neomajno vero italijanskega naroda v usodo domovine, ki bo nezmotljivo zmagovala.

V Rimu je v dopolavskem gledališču finančnega ministrstva obudil spomin na vojvoda d'Aosta Elia Rossi Passavanti, ki je bil že dvakrat odlikovan z zlato kolajno za hrabrost. Pri tej proslavi je bil tudi Ekse. Thaon de Revel, finančni minister in vsi ravnatelji ministrstva. Krajevnim fašistom petega okrožja je imel spominski govor prof. Oddone Santini, odlikovanec z zlato kolajno. Fašistem sedmega oddelka pa je govoril Amilcare Rossi, ki je bil tudi odlikovan z zlato kolajno. Črnim srajcem četrte cone pa je obudil spomin na junaško osebo vojvode Ulderico de Cesaris, odlikovanec z zlato kolajno.

Rimski fašizem je Amedeja Savojskega — d'Aosta, junaka, ki znova posvečuje svetost te vojne, slavil ob osmini s prireditvijo, pri kateri je bilo res čutiti kako lebdi nad njo duh domovine. Spominski govor je imel minister za Italijansko Afriko v gledališču Adriano, ki so ga zastave in pa ozračje spreminjali v tempelj. Na prednji steni se je v množicah črkah blestela knezova beseda »Vrnili se bomo!«; beseda, zasajena v srce imperija kot bleščeče znamenje o zanesljivi zmagi.

Slovesne proslave so se udeležili tajnik stranke Vidussoni s člani vodstva, državni podtajnik za vojsko z zastopniki oboroženih sil, načelnik glavnega stana milice z generali, vodni dostojanstveniki in zastopniki mestnih oblasti, ranjenci, zastopniki diplomatskega zbora, dvorni plemiči in dvorne dame ter visoki uradniki. Tajnik stranke je zapovedal pozdrav Kralju in Duceju, nato je pa spregovoril minister Terruzzi, ki je najprej v zgoščenih besedah prikazal razdobja v junaškem življenju vojvode d'Aosta. Spregovoril je o vzvišeni legendi vojne in poezije, ki ga je še kot mladeniča na Seibusiju, na Sabotinu, na kraških skalah in v sabarski epopeji doletela. Z besedo maršala De Bona je poveljeval knezova dejanja v Tagirifu, kjer se je njegova postava dvignila kakor svetilnik.

Kakor orel med orli je Amedej Savojski nadaljeval svoj bleščeči vzpon. V Abesiniji je bil potreben fašistovski podkralj in vojvoda je to bil, ker je globoko občutil in razumel revolucijo črnih srajc. Z vsem svojim srcem in vsem svojim duhom se je oklepal načel revolucije in izpolnjeval v imperiju zares fašistovsko delo. Ni si moglo misliti življenjskega pojmovanja, ki bi bolj odgovarjalo fašistovskemu načelom. Fašizem pravi »Živi nevarno!«. Kneževu življenje je bilo nepretrgano teženje za nevarnostjo, teženje za najhujšimi preskušnjami. Fašizem pravi tudi »Pojdite k ljudstvu!« — in knežev srce je bilo z ljudstvom in v ljudstvu, s katerim se je vedno spajal, delal z njim tudi ročno, vedno srečen, da je temu ljudstvu

Japonsko stališče do Holandske Indije, Avstralije in Sovjetske Rusije

Pred važnim načelnim govorom japonskega ministrskega predsednika

Tokio, 11. marca. s. Japonski parlament bo sklican 12. marca, ko bodo govorili ministrski predsednik Tojo, vojni in mornariški minister o poteku dosedanjih vojnih dogodkov. Ob tej priložnosti bo parlament izrazil svojo zahvalo oboroženim silam. Ministrski predsednik Tojo bo podal nekaj izjav, med katerimi bo zlasti važna izjava glede odnosov japonske vlade do Holandske Indije, Avstralije in Nove Zelandije. Po poročilu informatskega ministra bodo po vsej Japonski razobesili državne zastave in z raznimi slovesnostmi proslavljali vdajo Holandske Indije. Ljudstvo bo molilo za padle in za ozdravljenje ranjenih vojakov.

Rim, 11. marca. s. Z vdajo Jave se začne novo vojno obdobje na Tihem morju. Vojna se naglo bliža Avstraliji, od koder prihajajo glasovi o »ločenem miru«. Medtem ko v Londonu na dolgo in široko razpravljajo o vprašanju odnosov do Sovjetske Rusije in medtem ko se z dneva v dan kaže večji nered v izdelovanju orožja ter v vojaški upravi v Združenih državah, se Japonci borijo s silnim zaletom in osvajajo strateške položaje ogromnega pomena ter neizčrpna zemeljska bogastva. Na avstralske prošnje doslej ni bilo odgovora. Govorijo o veliki ameriški pomoči, toda doslej še ni nobena okrepitev dospela na cilj. Zdi se pa tudi, da se London ne zmeni dosti za sodelovanje v obrambi Avstralije. Sicer pa v Angliji nimajo sredstev za tak načrt. Ta položaj je ustvaril med avstralskimi političnimi strankami dve struji: Prvi se zavzemajo za odpor, če bi prišlo do japonskega vdora, drugi pa menijo, da je še prilika, da bi se sporazumeli z Japonsko in opozarjajo na izjavo, ki jo je Tojo podal takoj po padcu Singapura. Japonski ministrski predsednik je pokazal vso svojo politično modrost, ko je Avstralijo in Novo Zelandijo povabil, naj opustijo vojno, v kateri lahko vse izgubita, pridobiti pa ne moreta nič, ter jim zato ponudil mir in sodelovanje. Ko je Tojo podal te izjave, je bila Holandska Indija še na nogah, položaj Avstralije pa je bil resen, toda ne obupen. Tojevo vabilo pa je ostalo brez odgovora in Avstralija je pohitela z vojnimi pripravami. Danes je položaj seveda spremenjen.

Mnogo nad je šlo po vodi in Avstralija očitno nima moči, da bi kljubovala Japonski. Zato so nekateri vojaški krogi in javnost mnenja, da se je treba pogajati z Japonsko. Torej je še vedno možen sporazum. Zaradi vsega tega so v Londonu danes v hudih skrbih.

Tokio, 11. marca. s. Japonska je stopila v drugo razdobje vojne za Veliko Vzhodno Azijo, v razdobje, v katerem naj se japonska vojna sila opira na vojaške uspehe, ki so bili doseženi v odločilnih bojih proti Angležem in Amerikancem — je povedal general Kenrijo Sato, načelnik oddelka za vojaške stvari v japonskem vojnem ministrstvu, v govoru, ki ga je imel ob 37 obletnici zmage pri Mukdenu. Japonska namerava zdaj po zasedbi Singapura in Holandske Indije in njenih naravnih zakladov, zadati ob sodelovanju Italije in Nemčije Veliki Britaniji končni udarec. Govornik je nato podčrtnal, da Velika Britanija prav kmalu ne bo več drugega ko vazal Združenih ameriških držav. Glede nasprotnikovega načina vojskovanja je general Sato dejal, da ni prav nič verjetno, da bi našrt demokratičnih držav, dobili v Sibiriji oporišče za napad na Japonsko, rodil kakšne uspehe, kajti Rusija, ki je doživela na zahodnem bojišču tako trde preskušnje, pač ne bo imela več veselja hoditi za demokratične države po kostanj v ogenj. Sato je potem še pripomnil,

Novice iz turške politike

Carigrad, 11. marca. s. 16. marca se bodo spet začele seje v turški zbornici. Pri tej priložnosti bo predsednik turške vlade Refik Saidam imel govor o turški politiki. Nekaj dni zatem bo zunanji minister Saradžoglu v posebnem govoru obširno razložil dogodke iz zunanje politike v zadnjih tednih. Govor bo imel pred poslansko skupnino turške ljudske stranke.

Carigrad, 11. marca. s. Turški listi zanikujejo novico o tem, da bodo šole v Turčiji zaprte ob koncu marca. Tak ukrep naj bi bil izdan, da bi študentje lahko pomagali pri delih za kmečko mobilizacijo. Šole se bodo pa zaprle redno šele po skusnjah in šele tedaj bodo študente poslali na poljsko delo.

Stafford Cripps o bodočem urejanju sveta

Rim, 11. marca. s. Neki ameriški novinar je imel razgovor s Staffordom Crippsom, ki mu je najprej v zneseno govoril o politični osebnosti Stalinovi, ter na novinarjeva vprašanja odgovarjal ne kakor angleški, marveč ko kak sovjetski minister. Cripps je podal razne izjave o Stalinovih namelih, načrtih in zamislih kakor bi nekje s Kremlija govoril o Churchill ali o angleškem kralju. Cripps je zaključil pogovor s novinarjem s trditvijo, da bodo jutrišnji svet upravljale in uredile Rusija, Anglija, Združene države in Kitajska. Po Crippsovi sodbi bo svet ali angleški ali ameriški, boljševiski ali kitajski. A vojna bo temeljito spremeniła misli, rojene v Crippsovih možganih, ki so docela napojene v vodko. Vojna pa bo tudi pokazala ali je Cripps deloval kot angleški državljani ali kot Stalinov sluga v Angliji.

Nemško vojno poročilo

Hitlerjev glavni stan, 11. marca. s. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja naslednje uradno vojno poročilo:

Na vzhodnem bojišču je sovražnik tudi včeraj nadaljeval s svojimi brezuspešnimi napadi. Na srednjem odseku bojišča so oddelki armade in SS vkljub žilavemu sovražnikovem odporu prebili mnogo utrd, ki so bile urejene daleč na globino. Sovjeti so včeraj izgubili 52 letal, na naši strani pa je bilo izgubljeno samo eno letalo.

Med boji nemških pomorskih oddelkov v Lednem morju so torpedovke v bližini Baerent-

da je Japonska popolnoma pripravljena na vse, kar bi se utegnilo pripetiti tudi na severnem odseku, ter je dejal, da Angleži in Amerikanci ne morejo imeti nobene možnosti, da bi si znova osvojili pomembne točke, ki so jih izgubili v jugozahodnem delu Tihega morja. Svoja izvajanja je končal s pripombo, da bi anglosaksonske države v bodočih letih mogle nadaljevati gverilsko vojno in posvetiti vso svojo skrb temu, da naredijo več vojnih ladij in več letal, če bodo hotele začeti odločen boj proti Japonski. Japonska pa mora premagati nasprotnika tudi v izdelovanju vojaških potrebščin, če hoče doseči končno zmago.

Vesti 11. marca

General Gaston Gambara je včeraj prevzel poveljstvo nad armadnim zborom v Bolzanu.

Po padcu birmanske prestolnice Rangoona in Jave poročajo japonski listi, da so Angleži ob umiku iz Rangoona mesto popolnoma uničili, izropali in požgali. Holandci pa so v glavnem pomorskem in letalskem oporišču na Javi, v Surabaji, uničili samo vse pristanišče in druge vojaške naprave, mesto samo pri umiku ni veliko trpelo.

Japonski ministrski predsednik Tojo je ob 37. obletnici japonske zmage nad Rusi pri Mukdenu dal razglas, v katerem pravi, da je Japonska s to zmago začela svojo veličino. Prisiljena je bila tedaj boriti se z Rusijo za rešitev svojih pravic, kakor se je tudi v sedanji vojni prisiljena boriti zaradi svoje obrambe. Usoda japonskega cesarstva bo odvisna od bodočih dogodkov in vsakdo mora biti pripravljen na sleherno žrtve za doseg zmage.

Vrhovno poveljstvo ameriškega brodograja v evropskih vodah je prevzel admiral Stark, dozdaj načelnik glavnega stana ameriške mornarice.

Maršal Cangkajsek je ameriškega divizijskega generala Shillwella imenoval za načelnika svojega generalnega štaba. Ameriški general bo tudi njegov prvi namestnik v vrhovnem poveljstvu.

Turška vlada je ustavila prodajanje vseh monopolnih izdelkov.

Italijanski naseljenec Turilli, prebivajoč v Dorni, je poslal domačim oblastem točno poročilo o tem, kaj so delali Angleži z italijanskimi naselenci. Njega so z ženo in otroki zaprli, med tem pa oropali vse italijanske hiše in trgovine v mestu. Naseljenec pravi v pismu: »To je angleška omika. Videli smo, kaj so počeli indijski ljudje, angleški pijanci, poljski roparji, novozelandski kravarji, holandski razbojniki, čudoviti junaki iz francoske tajske legije, vsi tisti, katerih se poslužuje Anglija.«

O vedno večjem nasprotju med takimenovanimi zavezniškimi vlada in angleško vlado poroča list »Basler Nachrichten«, ki pravi da je poljska, jugoslovanska, holandska itd. vlada zelo nezadovoljna zaradi premajhnega upoštevanja z angleške strani.

Sprememba madžarske vlade in njen politični pomen

Budimpešta, 11. marca. s. Državni upravitelj Horthy je sprejel novega ministrskega predsednika de Kallaya in vse člane vlade, ki so prisegli. Zvečer je bila prva seja nove vlade. Državni upravitelj Horthy je poslal Bardossyju, bivšemu predsedniku vlade, posebno pismo, v katerem izraža svoje visoko priznanje za umno delo, katero je bil opravil za svojega predsednikovanja. Hkratu izraža upravitelj upanje, da si bo Bardossy spet okrepil zdravje in se potem znova posvetil državniškemu poslu. Horthy je sporočil Bardossyju, da mu je podelil v priznanje za zasluge, izkazane državi, veliki križ krone sv. Štefana.

Večerni madžarski listi so objavili uradna poročila o imenovanju nove vlade in de Kallaya za njenega predsednika. »Magyarország« poudarja, da bo nova vlada nadaljevala politiko prejšnje vlade na znotraj kakor na zunaj. Novi ministrski predsednik je bil štiri leta sodelavec generala Gömbösa in prvorabil v boju proti boljševizmu, ki je prinesel uničenje boljševiškega režima Bele Kuna. Bil je vedno zvest izpolnjevalec naročil

strli obroč, ki nas je zasužnjeval. Ko bomo dosegli zmago, bomo spet stopili na ceste imperija. Ko bomo korakali z našimi bataljoni, bo tvoj duh, o bleščeči junak domovine, pred nami in nam bo najvišje znamenje in v naših očeh boš ti sijal kakor bleščeče sonce, ki bo pozdravilo povratek rimskih orlov v slavi zmage!

državnega upravitelja. Poluradni »Pester Lloyd« piše, da je le dolgotrajna bolezen onemogočila Bardossyju izpolnjevanje dosedanjih državniških poslov. Novi vladni predsednik je prevzel tudi vodstvo zunanjega ministrstva, dokler ne bo imenovan nov član za te poste. Danes se bo nova vlada predstavila madžarskemu parlamentu.

V tukajšnjih političnih krogih zatrjujejo, da nova vlada ne bo spreminjala dosedanje smeri v politiki, pač pa bo nadaljevala delo prejšnje vlade. Držala se bo točno navodil, ki jih je dal državni upravitelj Horthy. V zunanji politiki: popolna zvestoba politiki zavezništva z državami osi. V notranji politiki: utrditve notranje fronte, upoštevanje novih valov, ki jih Madžarski nalaga vojna z boljševiki. Vojna proti boljševizmu je za Madžarsko narodna, moralna in socialna nujnost. Madžarska mora braniti svojo neodvisnost, katero ji ograža Sovjetska zveza. In prav na pobudo Duceja in Hitlerja je bilo doseženo, da se vojna ni dotaknila madžarskih mej. Vojna je strla vse morskove imperialistične načrte. Madžarski politični krogi računajo vnaprej, da bo nasprotna propaganda skušala spraviti v svet najbolj neverjetne razlage za sedanjo vladno spremembo in za navodila, ki so bila novi vladj dana. Lahko pa so ti propagandisti prepričani, da bo Madžarska nadaljevala svojo politiko, stopnjevala svoje napore ter bo s poživljeno silo naprej korakala ob strani Italije in Nemčije.

Nekoliko zgodovine o zemljiški knjigi

Razne zemljiške kupčije — Predpust in izročilne pogodbe

Ljubljana, 11. marca.

Zemljiška knjiga ljubljanskega okrajnega sodišča hrani veleslovesno področje iz zgodovine mesta v pogledu zemljiške, pravi stare kupne pogodbe in tudi druge zapisnike. Najstarejše, prav debele knjige so pred leti prenesli v muzej, da jih tam lahko proučujemo zgodovinarji in mnogi drugi, ki se zanimajo za gospodarski razvoj in napredek Ljubljane.

Kdaj so bile sploh uvedene zemljiške knjige? Te je prva uvedla cesarica Marija Terezija, ki je l. 1747 izdala odlok, da se popišejo vsa kmetstva in graščinska posestva. Odredila je hkratu, da se natančno loči graščakova posest od kmetove. Takrat je bila uvedena prva zemljiška knjiga, ki je bila sestavljena pri vsaki graščini. Ni imela še svojih zemljiških map, pač pa so bile v knjigi našete vse parcele po imenu, dalje vknjižene vse služnosti in dolžnosti, ki jih je imel kmet do zemljiške gosposke. Na podlagi te zemljiške knjige je cesarica nato obdajala tako graščaka, kakor tudi kmeta. Zemljiška knjiga je pozneje dobivala določen formular, določene rubrike, v katere so vpisovali tako vsakokratnega lastnika, vsa breme, kakor dolgove in posojila. V stari zemljiški knjigi najdemo n. pr., da je bila Primičeva Julija vknjižena na nekdanjo Mahrovo hišo za posojilo v znesku 1000 zlatih goldinarjev, kar bi sedaj predstavljalo prav čedno vsoto.

Pozneje so bili in bolj sistematično organizirali poslovanje zemljiškoknjižnih uradov in hkratu tudi preuredili zemljiško knjigo. Okoli l. 1880 so bile uvedene sedanje zemljiške knjige za posamezne katastrske občine, ki jih šteje Ljubljana sedaj točno 15. Kakor hitro so za posamezno kat. občino odprli prvi folijant zemljiške knjige, je to uradno potrdil takratni predsednik deželnega sodišča. Zato opazimo na najstarejših folijantih največkrat podpis takratnega predsednika deželnega sodišča Antona Gerlscherja, ki je bil najprej aktuar v Trzinu na Gorenjskem, kjer se mu je rodil sin Adalbert. Ta je končal pravne študije na Dunaju in je zahačal v Stritarjev krog. Pozneje je zastopal kot izhoben organizator sodne uprave v Dal-

maciji in si je pridobil zasluge za sistematično preuredbo zemljiške knjige.

Zemljiška knjiga je letos februarja zaznamovala razne prenose in druge zemljiškoknjižne transakcije. Februarja je bilo med drugim zaznamovanih 53 kupnih pogodb za 1.543.225 lir.

Zadnji čas je opaziti, da se vriva v pravno izrazoslovje spakedranka »kuponprodajna pogodba« namesto stare in jedrnat »kupne pogodbe«.

V januarju in februarju je bilo zapisanih tudi več izročilnih pogodb, s katerimi so stari okoliščinski gospodarji izročali svoje kmetije v mlajše roke, svojim sinovom ali hčeram. Predpustni čas, ki je bil letos prav kratek, je prav v izročilnih pogodbah našel primeren odraz, kajti v izročilnih pogodbah je bilo, kakor omenjeno, več »deželjanskih pisem«, več »zemljin in dednih pogodb« itd. Zanimivo je, na se naš kmet kot konservativen element ostaja še vedno pri starih običajih in določilih glede izročanja posestev, ne more sprijazniti s tako imenovanim »rentnim sistemom«, ko si stari gospodar od sina izgovori primerno rento v denarju.

V izročilnih pogodbah najdemo tudi primeren odraz sedanjih časov, naletimo tudi na klavzule glede živilskih kart in splošne prehrane. Prav po starem pa si stari gospodarji izgovarjajo »kote in »vžitek«. In kako to natančno zapisujejo? Ne sme manjkati niti vejica. Tako je neka ženska določila za sebe domstno stanovanje v »kamric domače hiše, tudi bivanje v hiši, zlasti za pejo in izgovorila si je dalje pravico prostega gibanja po celi domači hiši in celotnem domačem posestvu, dalje drva iz skupne domače zaloge, kolikor jih rabi za kuho in gorkoto. Izgovorila si je dalje skupno hrano pri »skupni mizi in odprtem kruhu. Posebno zadnji izraz je značilen. So pa dalje še posebna določila za primer, da gredo narazen. Tako si je ta žena izgovorila med drugim 1 kg sladkorja mesečno, dokler pa je isti na karte, pa toliko, kolikor pripade 1 osebi mesečno.

Tako si določajo stari gospodarji svojo pokojnino. Določajo si vžitek sedanjim časom primerno, toda ne pozabijo, da pridejo po hudih letih — boljše časi.

sto Gorizia, saj si je v dosedanjih 19 tekmah nabrala že 32 točk in je za celih 6 točk pred moštvom, ki mu sledi. Vrstni red je tale: Gorizia, 32. Lanerosi 26, Ferrara 25, Ponziana 21, Mestre 21, Piersi 21, Audace 20, Treviso 19, Marzotto 19, Monfalcone 17, Ampelea 15, Bassano 15, Vittorio Veneto 14, Rovigno 12, Grion 8 in Pordenone 7 točk.

Prihodnji teden bodo nastopili v italijanskem A razredu tile pari: Ambrosiana: Lazio (0:0), Roma: Fiorentina (2:2), Livorno: Liguria (0:4), Modena: Torino (0:2), Napoli: Tricetina (0:1), Bologna: Venezia (0:1), Juventus: Atalanta (5:2), Genova: Milano (0:3). V oklepaju smo navedli kako so se končale tekme v prvem delu tekmovanja. V nedeljo bodo veljale kot V. povratno kolo.

Na bližnjem telenovelnem nastopu, kjer se bodo pomerili najboljši telovadci iz Italije, Nemčije, Madžarske in Finske, bodo Nemce zastopali tile telovadci: Gauch, Stadel, Bantz in Kroetzsh. Rezervni telovadec pa bo Kreitschmer.

Iz Cerkniške doline

... da bo sneg, razen po večjih zametih, ob takem vremenu popolnoma izginil. Hitro tavanje pa je vzrok velikanskim množinam vode, ki prihajajo s hribov, kjer sneg kopni, do ga je veselje gledati. Struga potoka je do vrha polna, na mnogih mestih se je voda tudi že razlila po polju. Jezero je popolnoma polno. Po nekaterih njivah proti Zirovnici je precej vode.

Glavna cesta Rakek-Lož je urejena in je spet vzpostavljen avtopromet. Poštni avtobus spet redno vozi, kar z veseljem jemljemo na znanje naročniki »Slov. doma«, ker spet lahko redno prejemo svoj list. »Slov. doma« lahko dobite po prihodnosti popoldanske avtobusa ob pol 5 na pošti. Ko pa se bo z bolezenskega dopusta spet vrnil poštar g. Mramor, boste dobili list dostavljen na dom.

... da so uradne ure na Prehranjevalnem uradu samo dopolne vsak delavnik, da pa se pritožbe sprejemajo samo v nedeljo dopoldne. Ljudje naj zato nikar ne hodijo v urad ob nedoločenem času in ne motijo osebja pri njegovem obsebnem delu.

... da so s prvim petkom meseca marca pričeli pobožnost devetih prvih petkov tudi v cerkniških hribov. To jim je bilo do sedaj, zaradi hude zime nemogoče. Vendar jih je bilo dovolj, ki se niso ustrašili tudi tako težke poti. Sedaj pa, ko sneg izginja, so prebivalci Podslavnice, Mohnoti in Otinice izrazili željo, da bi tudi oni pričeli s to pobožnostjo. Res je v četrtek zvečer imel cerkniški kaplan precej dela s spovedovanjem. Petek pa je bil res velik dan za naše hribov. Niha

Novice iz Države

Zgodba s prenašlo zažganimi loterijskimi srečkami. 45 letni zasebnik Assunti Calmorini se je nekoč sanjalo o umrlih starših in pri tej priliki se ji je zadelo, da sta ji starša povedala neke številke. Ženska je takoj naslednje jutro letela v bližnjo prodajalnico srečk in jih kupila s tistimi številkami. Ker pa ni dobro pazila na rok žrebanja in ker se ji je zdelo, da je bilo žrebanje že davno — vsak dan pa časopisov ni dobila v roke — je nekega dne srečke vrgla v ogenj. Vsa presenečena in obupana pa je bila, ko je čez nekaj tednov dobila v roke časopis in v njem izid žrebanja genovske loterie. Vse tri njene številke so bile izžrebane v skupni vsoti 17.000 lir, toda revica se tega denarja ni mogla dotakniti, ker je bila poprej vse srečke sežgala.

Zrtvi električnega toka. Dva elektrotehnična monterja iz Grosotta pri Milanu, po imenu Giuseppe Mitta in Gabriele Zambarbieri, sta v nekem transformatoriju popravljala napeljava in menjavala varovalke. Pri delu na sta bila neoprezna in prišla v dotik z napeljavo visoke napetosti. Električni tok je oba zadel in ju ubil.

Smola tihotapca. Na milanski glavni postaji je oni dan izstopil neki mož, ki se je poveljniku železniške milice zadel že na prvi pogled sumljiv. Stopil je previdno za njim in ugotovil, da je mož obiskoval povrsti vse brivnice. Takoj ga je pobaral, kaj prodaja in nazadnje je prišlo na dan, da je mož dobil na tihotapski način iz Francije večje steklenice parfuma in ga za drag denar oddajal brivcem, ti pa zopet naprej svojim stalnim odjemalcem. Stvar je bila silno draga, kajti običajno večjo steklenico francoskega parfuma je tihotapec prodajal po 800 lir in ta cena se je močno povečala, kolikor bolj je roba romala iz rok v roke. Tihotapec so vtaknili v zapor, za njim pa tudi njegove stalne odjemalce.

Eksemplarna kazen za tuta. Nosač Ciano Luigi iz Vercellia je stal pred sodniki, ker je bil ukradel iz železniškega skladišča klobčič žice v teži 48 kg. Sodniki so mu odmerili kazen devet let zopora, toda ne zgolj zavoljo tatvine, pač pa mnogo bolj zavoljo tega, ker je Ciano izbral čas zatamniti in tako na lažji način prišel do plena.

Nov glavni ravnatelj tiska. Uradno glasilo stranke je objavilo Ducejev ukaz, s katerim je bil za glavnega ravnatelja vsega tiska pri ministrstvu za ljudsko kulturo imenovan fašist Fernando Mezzasoma, ki je bil doslej podtajnik stranke. Po imenovanju za glavnega ravnatelja je Mezzasoma zavzel tudi mesto podpredsednika korporacije za papir in tisk. To mesto je poprej zavaljal fašist Gherardo Casini.

Ujet, kit pri Livornu. Več mornarjev, ki so bili ob morskem obrežju pri Livornu, je zagledala, kako se po morju prematava velikanska riba temne barve. Vojaki so sprva mislili, da gre za knško morskoro parico, zato so s primernim orodjem žival dobili na kavelj in jo začeli vleči proti bregu. Toda vsi napori so bili zaman. Morali so dobiti v pomoč še tri konje in šele potem so privlekli na breg velikanskega kita, ki je bil dolg 5,30 m, obsega pa je imel 3,10 m, tehtal pa je nad 1400 kg. Izredno prikazen Sredozemskega morja so potem naložili na tovorni vagon in jo dali prepeljati v Rim.

Skromna slovesnost za tretjo obletnico papeževskega vladanja. Preleket urada za ceremonije v Vatikanu je sporočil vsem cerkvenim dostojanstvenikom v papeški državi, da bo v četrtek intima proslava tretje obletnice vladanja papeža Pija XII. in sicer bo v Sikstinski kapeli bral slovesno sveto mašo dekan kardinalskega zbora kardinal Granito Pignatelli di Belmonte. Pri sveti maši bo najbrže navzočen tudi sv. Oče.

Nov zvezek »Acta apostolicae sedis«. Uradno cerkveno glasilo Svete stolice je objavilo papežev ukaz za ustanovitev nove katoliške školje Tagbilarana na Filipinih in za razdelitev dveh madžarskih škofij v Szatmarju in Velikem Varadinu. Objavljeno je tudi papeško pismo, ki dovoljuje naslov bazilike novi cerkvi Presv. Srca Jezusovega v Zagrebu. Obenem je bil odrejen začetek procesa za proglasitev blaženim Marije Zveček.

Proslavljanje 4. stoletnice rojstva sv. Janeza od Kriza. Letos poteče 400 let od rojstva španskega svetnika sv. Janeza od Kriza. Za to priložnost je povzela pobudo sama španska vlada in objavila, da bo dala proslavam značaj narodnega praznika in bo poleg tega z vsemi razpoložljivimi sredstvi podprla tudi razna društva, ki bodo prirejala proslave v istem smislu. Obenem se je vlada odločila denarno podpreti izdajo vseh del svetnika, ki je bil znan učenik in pesnik iz karmeliškega reda.

ni hotel ostati doma. Otroci in odrasli ter stari so prišli in pričeli pobožnost.

... da nas ni ustrašila vest o povišanju naročnine. Vsi se zavedamo, da za list, kakor je »Slov. doma«, tudi to ni veliko. Nasprotno, še bolj kot prej bomo delali na tem, da bo pri nas »Slov. doma« dobil še več novih in stalnih naročnikov!

Nikljasti kovanci po 20 centesimov bodo 30. aprila vzeti iz prometa

Rim, 11. marca. s. Z ukazom finančnega ministra, ki bo te dni objavljen, se umikajo iz prometa nikljasti kovanci po 20 centesimov. Ti kovanci bodo veljali kot zakonito plačilno sredstvo do 30. aprila letos, zamenjujejo pa se lahko do 30. junija letos in sicer pri finančnih in vseh javnih blagajnah, poštah uradih, računskih, finančnih uradih in železniških postajah. Obenem se javnost opozarja, da ne skriva doma teh kovancev, sicer utegne vsakega kršitelja teh predpisov zadeti kazen, kakor jih določajo kazenski zakoni. Prav tako je prepovedano trgovanje s temi kovanci s poviševanjem cene nad dejansko označeno ceno kovanca, enako pa tudi pretapljanje kovancev za zasebno ali industrijsko porabo.

Sončen dan

Ljubljana, 11. marca.

Včeraj je bil v Ljubljani po dolgem času spet sončen dan, pa še ne takšen, kakor bi moral biti. Dopoldne se je nebo zjasnilo, da je sence prijetno grelo. Na prisojnih in zatišnih krajih je bilo prijetno postaviti se na sonce. Okrog poldne in v prvih popoldanskih urah je pihal močan južni veter, ki je mestne ulice in vlažne hodnike kaj kmalu osušil. Po sredini mesta ni več nobenega snega, pa tudi na okoliških travnikih bo kmalu izginil. Mamece so bile včerajšnjega sončnega dne še prav posebno vesele, ko so po dolgem času lahko peljale svoje male na sprehod. Tivolske poti, pa tudi sončne strani ob velikih mestnih hišah so bile polne otroških vozičkov. Proti večeru je postalo nebo še bolj jasno.

»Obisk« št. 2-3

Te dni je izšla 2-3. številka našega edinega ilustriranega družinskega mesečnika »Obisk«. Kakor vsaka številka, prinaša tudi ta več zanimivih novosti v obliki in vsebini.

Priloga v bakrostiti prinaša na naslovni strani zanimiv prizor iz »Korantskega sprevoda«, starega slovenskega pustnega ljudskega običaja iz Kokočev. Ta slika in pa zanimivi sestavek prof. Nika Kureta »Skrivnost naših pustnih krink« dajeta podudarek letnemu času primernemu poglavju in bogatstva naših ljudskih običajev ter izročil. Sestavek prinaša veliko, po večini še ne objavljenih slik o tem predmetu. Slike je dal na razpolago inštitut za glasbeno folkloro, ki ga vodi pionir raziskavanj na tem področju g. Fr. Marolt.

V bakrostiti prinaša revija še celo stran posnetkov mojstrov in arh. Plečnika, reprodukcije slike »V zavetju«, delo malo poznane slovenske slikarskega mojstra Gvida Birole. O njem in njegovem ustvarjanju je za to številko napisal zanimiv prikaz umetnostni kritik dr. Stane Mikuš pod naslovom »Doživeti pri slovenskem slikarju Birole«.

Uvodno novelo v tej številki »Zgodba o otrocih« je napisal V. Zorman in v njej dramatično obravnava pereče vprašanje iz sodobnega rodbinskega življenja. Dobre lesoreze za novele je prispeval mladi slikar Mirko Lebez, poznan po lesorezih v »Slovenčevem koledarju«. Nadaljuje in zaključuje se v tej številki vrsta prezanjivih slik o življenju v starem Egiptu, ki je že v prvi številki revije zbudila pri vseh bralcih toliko zanimanja. V nazornih, zgodovinskih do najmanjše podrobnosti točnih podobah ter s kratkim, zgostnim besedilom obnavlja človeku eno najčudovitejših omik iz zgodovine človeštva.

Zelo zanimiv je prikaz »Nueva Eslovenia ob zemljskem ravniku«, v katerem M. Javornik po neobjavljenih pisemih slovenskega izseljenca Cerkvenika in ob obilici neznanih slik razgrinja zgodovino prve slovenske organizirane naelbne v južnoameriški državi Ekvador. Članek, k razodeva neomajno voljo preprostega slovenskega izseljenkega organizatorja, se bo zaključil v prihodnji številki.

Pisatelj Jan Plestenjak je napisal ganljivo socialno novelo »Izgubljeni dom«, »Pes, vodnik, človeku«, prinaša presenetljiva razodetja o tem, kako je mogoče vzgojiti to domaćo žival za najbistroumnejšo in najpoštenjše, skoraj neverjetno službo človeku, zlasti slepecem, ponesrečencem, raziskovalcem itd. Kakor po navadi prinaša list zanimivo in praktično modo, domače nasvete, šali, uganke itd.

Revija je svoj obseg prilagodila novim določilom glede štednje s papirjem in bo do konca letošnjega leta izšla devetkrat v obsegu pričujoče številke, ki je v to število zvezkov vsota. Uredništvo si bo prizadevalo, da bo kljub temu dajalo naročnikom čim več in čim boljše vsebine v sliki in besedi ter ta naš najboljši družinski meseček ohranilo na dosedanj višini.

»Obisk« velja za vse leto samo 40 lir in se naroča pri upravi v Ljubljani, Kopitarjeva 2 (Ničman).

ČRNA KAMELA

Od razočaranja in boleti se je stemnil obraz malega Japona. Charlie je je pomirjevalno potrepljal po rami. »Nihače ni popoln!« je rekel prijateljsko. »Poglejte me vendar! 27 let sem že v službi, pa še vedno nisem postal tako preten, kakor sem bil prej pričakoval, da bom!« In počasi je odšel iz sobe.

Tri in dvajseto poglavje.
Usodni stol.

Charlie je zapeljal proti obali v upanju, da bo ta njegov bisk zadnji v hiši Shelah Fane, Mesec se ni priplaval na nebo. Cvetje in drevesa so zastirala lepoto kraja v kratki noči, dokler ne bo spet prijadrala luna in osvetlila zemljo s skrivnostnim blaskom. Točno štiri in dvajset ur je minilo, odkar je ob isti uri neprodirne teme črna kamela smrti pokleknila pred vrata Shelah Fane.

Čeprav je zdaj poznal skrivnost njene preteklosti, čeprav je vedel, kakšno strahotno dejanje je zagrešila, je vendar čutil sočutje do nje. Pred nobenim sodiščem ji ni bilo treba dajati računa, pa vendar je sama silno trpela. Kakšna muka je bilo vse njeno življenje zadnja tri leta! »Morda bom pa le našla kak kosček sreče. Tako hrepenim po njej...« tako je napisala v svojem zadnjem zdvojenem pismu. In kaj je našla? Črna kamelo, ki jo je ponesla v neznanje...

Pa naj bo povod za njen umor še tak, je premišljal Chan, vendar je bilo dejanje v vsakem primeru brezsrčno in grozno. Gojil je željo, da bi našel zločinca in ga pritiral pred sodišče. Najti — toda kako? AH mu bo mala igla, ki jo je nosil v uboga Shelah?

žepu, priskočila na pomoč? V svojem upanju je skoraj zdvomil, kajti to je bil njegov zadnji adut.

Senca ogromnega figovega drevesa je kot črna pošast legla čez travnik pred prostrano hišo, ki je bila za slavno igralno zadnje prebivališče. Chan je ustavil svoje vozilo, skočil lahkih nog na vrtno stezo in odhitel k vratom.

Spoštljivo in resno, kakor vedno, mu je Jessop odprl in ga spustil noter. »Oh, sir, saj sem vas kar pričakoval! Tako krasen večer za sprehod! Človek bi rekel, da je zunaj milo ozračje, napolnjeno s prijetnimi vonjavami.«

Chan se je nasmehnil. »Preveč sem zaposlen, Jessop, da bi se mogel na dolgo in široko baviti z vonjavami te noči.« »Oh, seveda! Mislim, da je nastopila vaša ura, sir. Če si smem dovoliti vprašanje... ali je nastopila kakšna novost v zadevi umora?«

Chan je odkimal z glavo. »Doselej nič.« »Zal mi je, da moram to slišati. Mlada gospoda so na obrežju, mislim namreč miss Julijo in mr. Bradshawa. Koga nameravate zaslišati?«

»Mislim zaslišati vse pode v hiši,« mu je šaljivo v smehu povedal Chan.

Jessop je razprl svoje bele veke. Bil je nekoliko presenečen. »Res, sir? Moj oče je sicer imel navado govoriti, da imajo tudi stene ušesa...«

»Tudi pod bi utegnil kdaj pripovedovati mnogo zgodb,« je odvrnil Chan. »Če nimate torej nič proti temu, potem me pustite, da začnem v sobi.«

Stopil je skozi gosto zaveso pri vratih. Diana Dixon je sedela za klavirjem in tiho igrala neko lahkotno melodijo.

»O, halo,« je rekla in vstala. »Iščete koga?« »Nekoga iščem in sicer zelo odločno,« je pritrdil Chan. »In na koncu poti mislim, da ga bom ali jo bom našel.«

»Po tem takem sloh še ne veste, kako je bila umorjena uboga Shelah?«

»Ne vem. Toda to je prežalostno poglavje. Zakaj niste tam spodaj na obrežju? Tja spada mladina ob tej uri.«

Diana je skomizgnila z rameni. »Kaj naj počnem tam brez kavalirja? In kaže, da zame ni ostal noben.«

»Položaj, v katerem ste se najbrž malokrat nahajali,« se je nasmehnil Chan.

»O, nazadnje pa je stvar le drugačna. Videla ga je, kako se nestrno oziral okrog po sobi. Kaj boste zdaj storili? Videti je, da je vse tako strašno razburljivo in gre na živce.«

»Žalibog bom zdajle storil nekaj brezsrčnega,« jo je prekinil. »Sem v položaju, ki je tudi zame samega nerazumljiv. Ne rabim več vaše družbe. Ali bi bili tako dobri in počakali zunaj na terasi, dokler ne bom gotov?«

Našobila se je. »Nasprotno, prepričana sem, da bi rabili mojo pomoč.«

»V vaši očarljivi navzočnosti ne bi bilo mogoče, da bi zbral svoje misli in jih osredotočil na delo.« Odprl je verandna vrata.

»Naredite mi, prosim, to veliko uslugo...«

Očitno proti svoji volji je odšla ven in zaprla vrata za seboj. Ne bi se rad vpričo drugih smejil, pa navzlic temu ni mogel spremeniti dejstva, da se je pri svojem delu prav takega tudi čutil. Ko je prižgal vse svetilke v sobi, se je s precejšnjo težavo spravil na kolena, potegnil iz žepa povečevalno steklo in skrbno preiskal pod na vseh krajih, kjer ni bil pokrit s preprogami.

Dolgo se je plazil naokoli, da so ga kolena že pekla. Toda na to ni mislil, kajti njegovo iskanje ni bilo zaman. Tu pa tam je zasledil majhne brazgotine, ki so naho nastale šele pred kratkim. Dihal je že težko, toda njegove črne oči so se bliskale od vneme.

Tedaj mu je v glavo šinila nova misel. S precejšnjim naporom se je spet pobral in stekel gor v jedilnico. Miza je bila še natančno tako raztegnjena kakor prejšnji večer. Jessop je skladal srebrni pribor v predale.

»Vidim,« mu je rekel Chan, »da še niste zložili jedilne mize.«

Ohranimo žužemberški grad pred razpadom

Še nekateri dobro ohranjeni prostori bi bili zelo uporabni za mladinsko kolonijo

Ljubljana, v marcu.

Oni dan me je vodila pot skozi Žužemberk. Bil sem prvič v tem kraju, sam ne vem zakaj nisem šel tja prej. Že od mladih me je privlačila stara stavba in napol podrti gradovi sila zanimali in povsod sem moral vtakniti svoj nos, samo če je bilo kaj starinskega. To je bila skoro moja bolezenska manija. Zaradi te moje »slabosti« sem jih moral v svojem življenju že mnogokrat slišati. Imel sem številne prijatelje s katerimi smo jo ob nedeljah ali velikih počitnicah mahali po širni in ožji domovini. Imeli so z mano res velike »preglavice«, to moram priznati, kajti pri vsakem starem kupu kamenja na tem ali onem griču sem se ustavil in brskal, brskal. Samo, da sem zagledal napol podrti grad, pa sem že »obolel«. Moral sem tja, prijatelji, da ste jih videli kako so se hudovali in gorke sem moral preslišati. Pa kaj so mi bile mar njihove »zafrakcije«, samo da sem si jaz potesil svojo starinsko bolelo. Prijatelji me niso več vabili na izlete, ker če bi bilo po moje, bi se morali ustaviti res skoro pri vsaki napol podrti bajti, ker nismo prišli nikamor naprej.

H sreči sem bil tokrat sam v Žužemberku. Razen opravka, ki sem ga dobro opravil, sem prišel tudi na svoje, kar se tiče moje vkoreninjenosti. Grad, pomislite, in še napol podrt, imenitno! Jaj, ali je bilo to nekaj zame? Še prenočil sem v trgu, samo da sem si mogel žužemberški grad drugi dan bolj natančno ogledati.

In pri pogledu na častljivo zidovje se mi je kar »milo storilo«. Zakaj? Grad razpada, zob časa ga temeljito gloda. In ob pogledu na mogočno zidovje mi je prišlo na misel veliko dobrih zamisli, kako rešiti grad pred nadaljnjim razpadanjem. Zame so bile zamisli dobre, morda pa bodo dale misliti, ko jih povem, tudi komu drugemu.

Tako sem razmišljeval: Naši domači kraji imajo toliko »starinskih dragocenosti« in zgradb, da bi jih bilo vredno ohraniti pred razpadanjem. In sem kaj sem takoj prišel tudi žužemberški grad. Kaj vse bi se dalo napraviti iz sedanjih prostorov, Žužemberk, kakor tudi njegov grad leži na imenitem kraju, visoko gori nad gornjim tokom zelenomodre Krke, obdan naokrog od lepih, širnih gozdov, v stisnem zraku. Kaj hočete še več? V vzhodnem delu razpadajočega gradu je ohranjenih še nekaj prav lepih sob, ki se jih zoba časa še ni lotil. Zelo lepo je ohranjena tudi velika križna dvorana s stebri, iz katere bi se dalo narediti tudi marsikaj koristnega. Sicer je res, da je dve tretjini vsega obširnega grajskega poslopja neuporabnega, vendar pa ostane še ostala tretjina in ta bi bila vredna, da se jo ohrani. Nekaj matega bi bilo stroškov, da se popravijo cmenjene, dobro ohranjene sobe in dvorana. Te sobe bi bilo potem potrebno opremiti in kakšne lepše prostore si morete zamisliti za mladinsko kolonijo, za stalen mladinski dom? Dve tretjini neuporabnega gradu bi se dalo kaj imenitno uporabiti za sijajen park ali pa bi se jih dalo prenoviti, kakor v Ljubljani na primer grajske šance, tako da bi nastala lepa vrtna arhitektura. Iz velike dvorane je krassen pogled na Krko. Ker ima trg elektriko, bi to napeljali tudi v prenovljeni grad, tako da bi imela kolonija ceneno razsvetljavo, vodovod bi se tudi dalo podaljšati v grajske prostore, in zdraviliški dom bo tudi kmalu odprt v Žužemberku, kakor mi je pravil, moj prijatelj. Vsi pogoji so dani, da se uredi v prijaznem Žužemberku lepa stalna mladinska kolonija, ki bi lahko sprejela čez leto na stotine otrok, ki bi prišli sem, da se odpočijejo, da se naučijo zdravega gozdnega zraka, da preživijo nekaj brezskrbnih dni v naročju sonca, vode in zraka. Da bi se vse to uredilo, kakor sem si jaz zamislil, bi ne stalo preveliko denarja, posebno če bi država prevzela obnovu v svoje roke. Kako bi ji bila mladina, ki bi uživala te sadove, hvaležna! Gotovo bi se pa našli še domači dobrotniki, ki bi radi dali na razpolago kaj lesa in gradbenega materiala, tako bi bistvene in še ohranjene dele častljivega gradu lahko obnovili z neprevetlikimi stroški.

Manj sprejemljiva zamisel pa bi bila, če bi v starem gradu ohranjene prostore obnovili in v njem dali streho kulturnemu ali muzejskemu domu. Tam naj bi bil pokrajinski muzej, ki naj bi hranil stare priče naše zgodovine. Kakor rečeno, pa bi bila druga zamisel mnogo manj prikladna kakor prva, ki bi bila res vse hvalje vredna in narodu v korist. Pri vsem tem pa bi dosegli še to, da bi se grad ohranil v vsej še zdaj lepi veličini.

Stvar je, vsaj po moje, vredna premisleka in treba je, da se z gradom čim prej kaj pametnega stori, ker bi bil skoraj greh, če se imenitni prostori ne bi koristno izrabili.

Tako in to sem premišljal, ko sem hodil med velikimi zidovi žužemberškega gradu.

Imenovanje članov odbora za rodbinske doklade

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino glede na svojo naredbo z dne 9. februarja 1942-XX št. 26 o poslovanju Posebne blagajne za izplačevanje rodbinskih dokladov in glede na predloge prizadetih ustanov.

odloča:

- Odbor za rodbinske doklade iz člena 18. naredbe z dne 9. februarja 1942-XX št. 26 je sestavljen takole:
- a) dr. inž. Viktor Masera, odposlanec Visokega komisariata, predsednik;
- b) dr. inž. Peter Carra, predstavnik Narodne fašistične stranke, član;
- c) cav. uff. rag. Franc Grassa, predstavnik glavnega računovodstva Visokega komisariata, član;
- d) inž. Evgen Baraga, predstavnik Inspekcije dela, član;
- e) cav. dr. Silvij Marchesoni, strokovnjak Visokega komisariata pri Pokrajinski zvezi delodajalcev Ljubljanske pokrajine, član;
- f) narodni svetnik Elija Vagliano, strokovnjak Visokega komisariata pri Pokrajinski delavski zvezi Ljubljanske pokrajine, član;
- g) Drago Potočnik, zastopnik stanovske organizacije delodajalcev, član;
- h) Jurij Stanko, zastopnik stanovske organizacije delavcev, član;
- i) dr. Mirko Kuheli, ravnatelj Zavoda za socialno zavarovanje Ljubljanske pokrajine, član.

Ta odločba je takoj izvršena in se objavi v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, dne 3. marca 1942-XX.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino:

Emilio Grazioli.

Sprememba območja nekaterih zdravstvenih občin

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podlagi člena 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XX št. 291, glede na zakon bivše jugoslovanske države o zdravstvenih občinah z dne 27. februarja 1930., smatrajoč za potrebno, da se spremenijo območja nekaterih zdravstvenih občin v okrajih Crnomelj in Kočevje in

odreja:

Zdravstveni občini Stari trg pri Crnomlju se priključita občini Dragatuš in Vinica s sedežem uradnega zdravnika na Vinici.

Zdravstveni občini Fara pri Kostelu se priključita občini Kočevska Reka s sedežem uradnega zdravnika v Novih selih.

Člen 2. Ta naredba stopi v veljavo z dnem objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, dne 3. marca 1942-XX.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino:

Emilio Grazioli.

Rok za osebne izkaznice podaljšan

Ljubljana, 10. marca.

Visoki komisariat obvešča:

Rok, v katerem morajo občine ukreniti vse potrebno za izdajo osebnih izkaznic osebam, ki so omenjene v odredbi Visokega komisariata z dne 24. januarja t. l. št. 7, je podaljšan do 20. marca.

Slika presv. Srca Jezusovega v vsako slovensko hišo! Kupite jo, stane le 3 lire!

V treh vrstah...

Znani dunajski pevski deški zbor je nastopil zadnji ponedeljek v Celju. Koncert je bil v veliki dvorani Nemškega doma. Velika dvorana je bila nabito polna in so mlade pevce navdušeno pozdravili. Poslušalcem so posebno ugajale narodne pesmi.

V celjskem Nemškem domu so pretekli četrti koncert. Ob tej priliki so odigrali tudi znano Mozartovo simfonijo št. 39. Obisk je bil zelo velik.

Na Jezerskem so imeli te dni prvo zborovanje narodno socialistične stranke. Govoril je okoliščinski vodja iz Kranja. Bilo je govora o boljševidnosti, o sovražni propagandi, o zimeki pomoči, o prehrani in drugih važnih zadevah.

Pred dnevi je bilo mladinsko zborovanje v Kamniku, Mengšu in Komendi.

Industrijsko delavstvo v Lescach se je zbralo pred nekaj dnevi na zborovanju, kjer so bili pozvani naj se z vsem srcem oprimejo novega dela in novega reda.

V jeseniškem Ljudskem domu je bilo veliko zborovanje ženske zveze. Govorila je voditeljica Gorčnikova. Zborovalkam je orisala razvoj narodnega socializma, organizacijo ženstva in ženske ustanove.

Kakor poročajo je zdaj spet mogoče pošiljati na fronto pošiljke, ki pa ne smejo biti težje od 100 gramov.

H koncu tega meseca bo prišel v Gradec znani skladatelj Lehar, kjer bo dirigiral nekaterim svojim opernim delom. Za gostovanje znamenitega dirigenta vlada že zdaj veliko zanimanje.

V petek je bila tudi v novomeški kapiteljski cerkvi maša zadušnica za vojvodo d'Aosta. Zadušnico je daroval vojaški duhovnik ob številni asistenci. Maši zadušnici je razen predstavnikov vojaških in civilnih oblastev prisostvoval poveljnik soske divizije Ekske. general Romero in okrajni civilni komisar dr. Griselli. Pri maši pa je bilo še veliko vojaštva in pa številno občinstvo in uradništvo. Po mestu so visle zastave na pol droga.

Pred dnevi smo tudi v našem časopisu objavili datume, ki so bili določeni za analizo dolenskih vin. Po raznih dolenskih središčih bi morali že te dni začeti z analizo. Zdjaj smo dobili obvestilo, da je analiza preložena na poznejši čas.

Le malo je manjkalo, pa bi bil 33letni košar Bučar iz Radzdega v občini St. Jernej, izgubil vid, ko mu je trska odletela v oko.

Nedavno je bilo v kranjskem Ljudskem domu prvo zborovanje kranjske krajevne skupine. Ob tej priliki se je dosedanjemu krajevni vodji posloval ker mu je bila poverjena naloga, da organizira narodno socialistični motorizirani oddelek na Gorenjskem. Za novega voditelja je bil imenovan Koch, ki je dotedaj deloval v Celovcu.

Vojne žrtve na Gorenjskem in njihovi svoji bodo odšli pod posebno oskrbo narodno socialistične organizacije. S pripravljalnimi deli so že začeli.

V Kranju se je na nekem ostrem ovinku zaletel v svojih avtomobilu Herman Glantschnigg, ki pa je pri tem dobil tako hude notranje poškodbe, da jim je podlegel.

Zdjaj je bilo objavljeno, da bo pouk na obrtno-nadaljevalnih šolah po Gorenjskem brezplačen. Dždaj so morali namreč podjetniki k temu pouku prispevati svoj del. Od 1. aprila bodo delodajalci teh dajatev oproščeni.

Tudi na Jesenicah je bilo veliko zborovanje na katerem so vabili mladino za delo na Koroškem. Zborovanje je bilo prav takšno kakor pred tednom dni v Radovljici. Govori so bili pravedni tudi na slovensčino.

Na Jesenicah je bilo te dni ustanovno zborovanje sportne in telovadne jedinice. Za vodjo je bil imenovan sportni poverjenik inž. Rudesch.

V Litiji so imeli te dni veliko veselico, katere čisti dobiček je šel za zimsko pomoč. Posebno lepo so bili izvedeni pevski nastopi mladine, ki je včlanjena v Volksbundu. Veselica je vrgla nekaj čez 6 in pol tisoča mark.

2. marca je bila v Ptujju odprta višja šola. Šola je bila odprta z veliko svečanostjo. Zavod bo vodil prof. dr. Schneider. Bilo je še več govornikov katerih zadnji je predvsem podžigal mladino, na katero je apeliral, naj se izkaže dostojna narodno socialistične vzgoje.

Nemški minister za propagando dr. Goebbels bo prišel te dni v Gradec, kjer bo imel velik govor. Če bo obiskal tudi Maribor pa še ni nič znano.

Na Stajerskem in Koroškem imajo zdaj skupaj 21 kmetijskih šol. Od teh šol so tri na Spodnjem Stajerskem. V teh treh šolah je 64 fantov in 42 deklet.

V Vitanju je 17 jezikovnih tečajev v katere zahaja 920 tečajnikov. Dvakrat na teden je tudi kuharski tečaj, ki ga obiskuje 50 deklet in žena.

Na Spodnjem Stajerskem je zdaj uveden enoten čas za zapiranje in odpiranje trafik. Splošne določbe ne veljajo za trafike na kolodvorih, ki urejajo svoje poslovanje po prihodih in odhodih vlakov.

V Naklem so pred dnevi razdelili nekaterim članom izkaznice Domovinske zveze.

Dogoni

klavne živine: dne 16. III. 1942 v Žužemberku za govedo in prašiče; dne 17. III. 1942 v Novem mestu za govedo in prašiče; dne 17. III. 1942 na Rakeku za govedo in prašiče; dne 18. III. 1942 na Vrhniku za govedo in prašiče; dne 18. III. 1942 v Ljubljani za govedo in prašiče.

Ljubljana

Koledar

Danes, sredo, 11. marca: Sofronij, škof. Četrtek, 12. marca: Gregor I.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resljeva c. 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Komotar, Vič, Tržaška.

Ljubljansko gledališče

Drama:

Sreda, 11. marca ob 17.30: »Voda«. Red A. Četrtek, 12. marca ob 17.30: »Človek, ki je videl smrt«. Red B.

Opera:

Sreda, 11. marca ob 17: »Don Pasquale«. Red Sreda. Četrtek, 12. marca ob 17: »Madame Butterfly«. Red Četrtek.

Zadnja dneva za osebne izkaznice

Včerajšnji torek je bil prav za prav zadnji dan, ko bi bili morali vsi moški od 15. do 50. leta že imeti svoje osebne izkaznice s fotografijo. Ker pa nekateri niso mogli priti po izkaznice, zato bodo vse poslovalnice oddajale izkaznice še današnjo sredo in jutrišnji četrtek, 11. in 12. t. m.

Prebivalci Stožice in okolice, ki so oddali prošnje za izkaznice v ljudski šoli za Bežigradom in sedaj ne morejo v tamkajšnje poslovalnice, dobe svoje izkaznice na mitnici na sedanji Bleiweisovi (prejšnji Tyrševi) cesti, kamor naj gotovo pridejo ponje.

Iz stare cukrarne se je pa poslovalnica preselila za ta dva dneva v mestni vojaški urad na Ambrozevem trgu št. 7., I. nadstropje, soba št. 6., kjer sedaj vsi upravičenci dobe svoje izkaznice za ta okoliš.

Spet opozarjamo, da mora vsakdo sam priti po svojo izkaznico, ker se mora sam podpisati na izkaznico in na dva kartoteka listka vprico uradnika. S seboj naj pa vsakdo prinese tudi kako zanesljivo listino, ki z njo lahko dokaže, da je upravičen prevzeti izkaznico.

Kdor pa tudi ta dva dneva še ne bi mogel dobiti svoje izkaznice, jo bo prihodnji teden dobil v osrednjem uradu za osebne izkaznice v I. nadstropju desne hiše mestnega magistrata, torej nad trgovino mestne elektrarne. Vsek zamudnik, ki bo šele prihodnji teden prišel po svojo izkaznico, bo pa moral z zanesljivimi dokazi opravičiti svojo zamudo.

La lampada di qualità prodotta nello stabilimento di Milano della TUNGSRAM ELETTRICA ITALIANA S.A.

Kakovostna žarnica proizvajana v Milanu v tvornici tvrdke TUNGSRAM ELETTRICA ITALIANA S.A.

TUNGSRAM

LAME DA RASOI
REZILA ZA BRITVE
REZILA

Prezzi imbattibili
Qualità insuperabile
Produzione della più grande fabbrica italiana (fondata nel 1920)

Neprekosljive cene -
Nedosežna kakovost -
Proizvodnje največje italijanske tvornice (ustanovljena leta 1920)

Chiedete prezzi e
campioni a: vzorce na

INDUSTRIA LAMINATI ACCIAIO
ACQUI (PIEMONTE) Casella postale 41
Ufficio staccato a MILANO Posobna pisarna v MILANU
Via S. Marta 13., tel. 80.587 Via S. Marta 13., tel. 80.587

KONEC GREENEJEV

S. S. van Dine

KRIMINALNI ROMAN

15

»Če bi se nam posrečilo najti vzrok, je vztrajal Vance in gledal doktorja, ki je pritrdil.

»Se vam je zdelo, da ste prepoznali osebo? Ste dobili vtis, da je bil kakšen znan človek to?»

»Ne, spominjam se samo, da sem prestala velik strah.«

»Pa vi ste vendar slišali, da je nekdo šel za vami, ko ste zbežali proti oknu. So se vam zdeli tisti koraki kaj znani.«

»Ne, prvič je zdaj Ada odgovorila z odločnim naglasom, »bil je to lahek šum, kakor bi bil kdo podrsaval po preprogi.«

»Toda, dobro, vsak lahko tako hodi. Ali je bil to šum, kakršnega povzroča človek v copatah?«

»Bilo je elišati le nekaj korakov in potem je že počil strel.«

Vance je spet čakal.

»Poskusite ei priklicati v spomin šum teh korakov in vtis, ki ste ga pri tem dobili. Ali ne morete določno povedati, če se vam je zdelo, da so bili to moški ali ženski koraki?«

Dekletov obraz je nenadno prebledel in njene preplahene oči so begale po vseh, ki so stali ob postelji. Njena

sapa je postajala vedno težja. Dvakrat je odprla usta, da bi spregovorila, pa se ji to ni posrečilo. Šele nazadnje se ji je posrečilo spregovoriti s tresočim se glasom:

»Ne vem, ne vem.«

S trpkim in zaničljivim nasmehom se je Sibila približala vnožju postelje. Ne da bi se zmenila za nas, ki smo jo gledali preenečeno, se je sklonila naprej z žarečim obrazom in močno stisnila naslanjalo.

»Zakaj ne rečeš, da si prepoznala moj korak? Prav to si nameravala, a nisi imela dovolj poguma lagati. Ni res, ti mala čarovnica.«

Ada je zadržala dih ter se obrnila proti doktorju, ki je vrgel na Sibilo strog in grajoč pogled.

»No, Sibila, bodi malo bolj zmerna v izražanju,« je jo pokaral Chestie in prvi prekinil osupel molk nas vseh.

Sibila je skomizgnila z rameni ter šla k oknu. Vance je nadaljeval zasliševanje.

»Dovolite, gospodična Greene,« njegov glas je bil skrajno ljubezniv. »Na kateri točki v tej sobi pa ste se zadeli v tisto skrivnostno osebo?«

»Blizu tele mize na sredi, na pol poti do vrat.«

»In neka roka se vas je dotaknila? Toda, kako? Vas je oplazila ali skušala zgrabiti?«

»Tega ne vem,« je odgovorila Ada ter zmajala z glavo. »Imela sem občutek, kakor da sem jaz šla proti roki, ki se je stegovala, da bi me zgrabila.«

»Je bila to velika ali majhna roka? Ste imeli občutek, da je bila roka močna?«

Spet dolg molk. Sapa je bila epet težka in Ada je prestrašeno pogledala Sibilo.

»Ne vem! Njene besede so bile kot tesnoben krik. »Tega ne vem, bila je to nepričakovana, strašna stvar!«

»Pa ste vendar morali dobiti kak svojstven vtis. Je bila to moška ali ženska roka? Je bil vztrajal Vance. Njegov glas je bil strog.

Sibila se je vrnila k postelji. Njen obraz je bil zelo blede, oči pa so kar žarele. Zapičila je svoj pogled v sestro, potem pa se je odločno obrnila k Vanceju.

»Vi ste me pred kratkim vprašali, kdo bi utegnila biti morilka. Dobro, zdaj vam lahko odgovorim! Jaz vam bom povedala,« je nadaljevala in se sklonila k postelji ter kazala s prstom na Ado, »zločinka je tu... ta zvita vsiljenka, tale gad s tako nedolžnim obrazom!«

Obdolžitev je bila tako strašna in nepričakovana, da je nam vsem kar sapa zaprlo

Ada je zaihtela in se vsa obupana stisnila k zdravniku.

»O, Sibila, kako vendar moreš trditi kaj takšnega?« je stokala.

Von Blon se je stresel in plamen jeze je vzplamtel v njegovih očeh. Preden pa je mogel spregovoriti, je Sibila še zakricala:

»Da, da, ona in samo ona je mogla umoriti... Vasa vas, kakor je varala nas vse. Sovražji nas, ker je naša kri čista, dočim samo Bog v nebesih ve, kakšna kri se po njenih žilah pretaka. Ona bi najrajši videla, če bi mi vsi pomrli... vsi... Začela je s tem, da je umorila Julijo, in končala, ko bo pomorila še vse ostale, drugega za drugim.«

Ada je izgubljeno strmela v nas. Njene oči niso kazale nobenega čustva, pač pa samo globoko začudenost, kakor da ne bi bila razumela Sibilinih besed.

»Silno zanimivo,« je mrmral Vance in njegov skrajno ironični glas je vzbudil tolikšno pozornost, da smo ga vsi pogledali.

On pa ni odmaknil pogleda od Sibile in jo je še vedno opazoval.

»In vi resno vztrajate pri obtožbi, ki ste jo izrekli nad svojo sestro,« je končal z dobronamernim, skoraj prijaznim glasom.

»Da,« je odgovorila Sibila z močnim poudarkom. »ona sovražni nas vse.«

»Res, vprav zaradi tistega, kar nam je dano soditi, ni med člani Greenejeve rodbine nobene ljubezni in nežnosti!« je pojasnil Vance z vsjo pre-

prostostjo. In na kaj opirate svojo obtožbo?«

»Zadosti logično je, da nas boče vse spraviti s poti, ker bi ji izginotje zakonitih dedičev zagotovilo najboljši položaj.«

»To je res dovolj tehten razlog, da z njim utemeljite tako mrzko obtožbo! Toda, kako bi vzdržali svojo trditve, gospodična Sibila, če bi bili poklicani pred sodišče, kajti pomisliti morate, da je bila ista gospodična ranjena v hrbet?«

Prvič se je zdaj zazdelo, da se je Sibila zavedla važnosti svoje trditve. Umolknila je.

»Kakor sem vam že povedala, nisem ženaka od policije in nisem specialist za zločine.«

»V kolikor se mi zdi, tudi ni tako logična,« je odvrnil Vance z nenavdanim glasom, »toda morda le jaz nisem dobro razumel značaja obtožbe. Morda ste hoteli reči, da je Ada umorila Julijo in da je kdo drugi neposredno potem Ado, morebiti iz maščevanja. Torej zločin, ki sta ga zakrivila dve osebi?«

Sibila je bila očitno v zadregi, toda odnehala ni.

»Mislim, da bi bilo skoraj nemogoče vztrajati pri trditvi, da gre pri tem za zločin, ki sta ga izvršili dve osebi,« je nadaljeval Vance. »Vaši sestri sta bili ustreljeni z istim orožjem, obe s samokresom kalibra 32, v kratkem presledku druga za drugo. Mislim, da se moramo zadovoljiti z enim samim zločincem.«

Andrejčkov
Jože

Zalost in veselje

Roman
v slikah

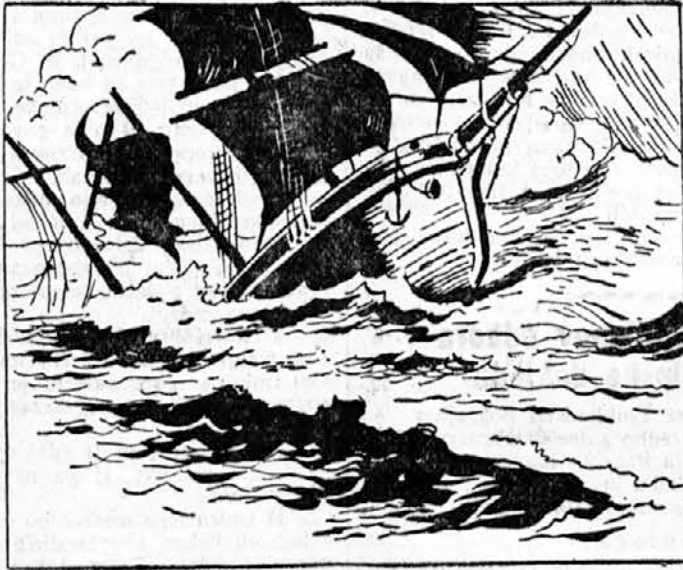
Risal Jože Beranek Besedilo priredil Mirko Javornik

460.

Podpisan je bil kapitan »Fortune«. Ko je Tomaž slišal pismo, je vzkliknil:

»Bog, li si mogočen! To je tolovajska ladja Abdalova, na kateri sem bil ujet jaz in moj sin. Božja kazen je zadela tudi te ničvredneče.«

461.

Na prošnjo Tomaža in Viljema, ki se jima je kazenzdela vendarle prestrašna, so mornarji odvezali obsešence in jih pomelali v morje. Ladjo so na kapitanovo zapoved navrtali in jo potopili. In tak pogreb je imel nekdanji slovenski litohtapec Jurij...

462.

... Mesec dni je že Tomaž prebival v New Yorku, pa ni imel še prav nobenega sporočila o ženi in o mlajšem sinu. Kapitan mu je pri iskanju pomagal, kakor je vedel in znal. Skupaj sta hodila po velikem mestu, ki se je bilo v dvajsetih letih močno spremenilo.

Birmanija še malo od druge strani

Veliko delo misijonarjev, ki so svojo skrb posvetili tudi šolstvu in socialnim vprašanjem

O britanski deželi Birmaniji, ki jo je pred kratkim tudi zajel vojni vihar, bomo dan za dnevno večino sama vojna poročila iz japonskih, oziroma italijanskih in nemških virov. Oglejmo pa si pri tej priliki to, razmeroma precej veliko pokrajino Daljnega vzhoda še malo od druge strani. Gotovo je zanimivo tudi življenje, kakršnega Birmanija danes, oziroma v zadnjih desetletjih živi v verskem oziru.

Nekaj zemljepisja

Birmanija meri — če navedemo najprej nekaj zemljepisnih podatkov — približno 680.500 štirinajstih kilometrov, torej celo precej več kot dve evropski Italiji. Naslanja se na zahodni bok tako imenovane »Zadnje Indije« ter meji na Bengalijo, Asam, Kitajsko, Laos, Tajsko (Siam) in na Bengalski zaliv. Dežela ima skoraj 15 milijonov prebivalcev (približno toliko kot bivša Jugoslavija in trikrat manj kot Italija). Prebivalstvo je, kakor se iz te primerjave vidi, precej redko naseljeno. Večino tvorijo Birmanci, poleg njih pa žive tam še mongolski Tibetanci, bolj po goratem svetu pa prav precejšnje število tako imenovanih Kariancev.

Po veri jih je celih 84,3% budistov, 5,2% animistov, 4% muslimanov, 0,3% pa je pripadnikov ostalih veroizpovedi.

... zgodovine

Glavno mesto Rangun je ustanovil osvajaalec Alompra, ki je začel zedinjavati Birmanijo v začetku XVIII. stoletja. Njegova dinastija je potem vladala vse do tlej, dokler niso prišli v deželo Angleži. Niso je morda zasedli vse hkrati, pač pa postopno. Prvič so prišli tja leta 1796. Tedaj je Rangun postal prestolnica osvojenih dežel. Leta 1826 je sledil nato odstop Arakana in Tenaerima, 1852 je bila priključena pokrajina Pegu, leta 1885 so Angleži zasedli Severno Birmanijo, leta 1923 pa so Birmanijo oklicali za provinco angleškega imperija.

Prvi misijonarji

Katoliško vero so v Birmaniji, in sicer najprej v južnem koncu, začeli oznanjati v letih od 1554 do 1551. Tedaj je prišel tja misijonarji franciškan Pierre Bonfer. Proti koncu 16. stoletja so bili potem v Birmaniji poleg franciškanov misijonarjev tudi že dominikanci in jezuiti, ki so skrbeli za dušebrižništvo med portugalskimi vojaki in drugimi evropskimi priselenci. Misijonarji pa so naleteli v Birmaniji na hud odpor. Dvignila se je celo pravcata vstaja proti misijonarjem in vsako razširjanje katoliške vere je bilo onemogočeno. Leta 1692 sta se spet dva francoska patra podala v Bir-

manijo v misijone, pa sta bila že naslednje leto tam umorjena. Vatikanska organizacija »De propaganda fide«, se je zelo prizadevala, kako bi razširila katoliško vero tudi v teh južnih azijskih deželah. Večkrat je poslala tja nove misijonarje, od katerih so mnogi morali dati življenje za Kristusa. Po angleško-birmanski vojni leta 1852 so Angleži dovolili oznanjevalcem katoliške vere vso potrebno svobodo.

Danes je v Birmaniji

šest cerkvenih okrožij

in sicer: 1. apostolska prefektura v Akyabu, ki je bila ustanovljena kot zadnja 9. julija 1940. Tam misijonarji duhovniki »Naše Gospe zdravja«. Napolno službo opravljajo osem duhovnikov in nekaj eester; 2. Apostolska prefektura v Bhamu, ustanovljena leta 1939 (23 duhovnikov in 23 eester); 3. Apostolska prefektura v Kengtungu, ustanovljena 1927 (do pred kratkim 20 duhovnikov in 32 eester); 4. Apostolski vikariat Južne Birmanije, ki nosi to ime od leta 1870, ustanovljen pa je bil kot jugozahodni vikariat že 1866. leta. Tam delajo francoski duhovniki, ki jih je 83, poleg njih pa še 43 bratov in 288 eester; 5. Apostolski vikariat v Mandalayu, ustanovljen leta 1866, ki pa nosi to ime šele od leta 1939 (43 duhovnikov, 17 bratov in 112 eester, 26 med njimi je domačin, Birmank in Indijci); 6. Apostolski vikariat v Toungu, prejšnja vzhodno-birmanska prefektura od leta 1860—1870. Sedanje ime je dobila leta 1927 (36 mašnikov, 5 bratov in 91 eester, med njimi 18 domačinov).

Skupno je v vseh šestih cerkvenih okrožjih v Birmaniji 136 tujih in 77 domačih duhovnikov, 39 tujih ter 27 domačih bratov in 310 tujih ter 216 domačih eester.

Misijonarji imajo v Birmaniji tudi že

lepo število šol

v katerih poučuje poleg njih tudi 914 učiteljev in 612 katehetov. Poleg teh osnovnih šol imajo tam tudi štiri učiteljska, ki jih obiskuje 66 dijakov.

Birmaniji je danes 140.143 katoličanov in 16.820 katehumenov, ki se pripravljajo za prestop v katoliško vero. Razdeljeni so v 19 področij in 42 župnij; 71 je takšnih misijonskih postaj, kjer stalno bivajo misijonarji, 958 pa takšnih, ki jih misijonarji obiskujejo le od časa do časa. Cerkva in kapelice je 1019.

Misijonarji so poskrbeli tudi za

bolnišnice

v katerih je skupno 313 bolniških postelj, to se pravi samo v tistih bolnišnicah, ki jih vodijo misijonarji. Lekarn imajo 70 in postržežjo z zdravili

povprečno vsako leto do 224.300 bolnikom. Otroci, ki nimajo staršev, so razmeščeni v 31 sirotišnicah in jih je vseh skupaj 6.024. V zavetiščih za osemogole je 413 ljudi, v petih hiralnicah pa ekrbe še za nadaljnjih 1.376 oseb.

Vseh ljudskih šol, na katerih poučujejo misijonarji, je 329 in jih obiskuje 22.850 učencev in učenek. Srednjih šol je 72, s skupno 3.129 dijakov. 21 višjih šol pa obiskuje 1.376 slušateljev. Poklicnih šol imajo trinajst in jih obiskuje 301 učenec.

Iz vsega tega se vidi, da je tudi v Birmaniji delovanje misijonarjev zelo mnogovrstno. Svojo

glavno skrb posvečajo misijonarji poleg dušebrižništva zlasti šolstvu in dobrotelosti, kakor je razvidno iz dokaj legega števila šol in bolnišnic.

Vojni vihar, ki divja danes tudi v tej vzhodno-azijski deželi, bo misijonarje gotovo v veliki meri zmotil pri njihovem vnetem delovanju, a ustaviti ga ne bo mogel, kajti če ne bi bili pripravljeni tudi na najtežje žrtve, če ne bi bili pripravljeni tudi svojega življenja dati za Kristusov nauk, ga gotovo ne bi šli nikdar oznanjati med divja ljudstva, kakršna so vsaj še pred nekaj desetletji živela tudi še v Birmaniji.

V višini 150 km je 615 stopinj vročine!

Kako si po novem razlaga razmere v jonosferi pariški učenjak dr. Fabry

Pred člani pariške Akademije znanosti je imel zadnjič njen član, dr. Fabry, zanimivo predavanje, v katerem je popolnoma ovrgel dosedanje razlage o tem, kakšna temperatura vlada v zemeljski stratosferi. Podal je nove zanimive trditve glede gostote in topline plasti, ki se razprostirajo v višini 150 km nad zemeljsko površino.

Dodaj so znanstveniki, ki so se ukvarjali s takšnimi vprašanji, trdili glede temperature, ki vlada v sinjih zemeljskih višavah, dokaj različno. Nekateri so dodajali zagotavljali in še zagotavljajo, da je v višini kakšnih 150 km nad zemljo kvečjemu 100 stopinj mraza, drugi pa so spet dopuščali možnost, da temperatura v stratosferi ulegne doseči celo nad 3.000 stopinj Celzija. Doktor Fabry pa je zdaj podal novo razlago oziroma trditve, ki jo je seveda na tistem pariškem predavanju skušal tudi primerno podpreti z dokazi. Ta učeni

Francoz trdi, da znaša v višini 150 km nad zemljo povprečna letna temperatura 615 stopinj, in sicer pozimi okrog 300, poleti pa približno 700 stopinj.

Z drugimi besedami bi se to reklo: Medtem ko na zemlji zmrzuje, vlada v jonosferi, oziroma v nadzemskih plasteh, ki jih znanstveni svet označuje s črko F silna vročina. Dr. Fabry je prišel do takšnih zaključkov na podlagi pomisleka, da sončni žarki, ki padejo na zemljo, zato nič več tako ne žgo, ker večino svoje sile moči izgube na poti skozi jonosfero, skozi nadzemne plasti v približno 150 km višine. Do gornjih plasti zemeljskega ozračja pridejo sončni žarki — pravi dr. Fabry — eko-raj popolnoma »deviski«, t. j. nespremenjeni, oslabe pa šele potem, ko pridejo do gostejših zračnih plasti. Te plasti jih deloma odbijejo in razprše spet v vsestran, ali pa »požro« in se zaradi tega tudi tako močno eegrejo.

Žaloigra na ledeni plošči

Rešil je pet mornarjev, sam pa zmrznil

V prelivu Kattegat med Dansko in Skandinavijo se je pred nekaj dnevi pripetila huda nesreča. ki je zahtevala življenje treh ribičev. Bila je dokaj nenavadna in se je odigrala takole:

Na zamrznjenem morju se je okrog polnoči mudilo 26 švedskih ribičev, ki so bili zatopljeni v svoje delo. Bilo je zelo mraz, saj je živo srebro v toplomeru tisto noč zdrknilo na 30 stopinj pod ničlo. Vendar pa bi bili ribiči gotovo nadaljevali s svojim delom, če se ne bi zgodilo nenadno nekaj nepričakovane. Ledena plošča, na kateri so bili, in ki so se nanjo popolnoma zanesli, se je nenadno razklala. Na enem koncu je ostalo 19 ribičev, na drugem pa 7. Prvim je hotel na pomoč nek ledolomec, druge pa je rešil pogumen mornar, po imenu Anderson. Ni se ustrašil tvegati svojega življenja

in se je brž podal s svojim malim čolnom na odprto morje. Čeprav je bilo precej viharno, saj se je vprav zato ledena plošča tudi prelomila. Najbrž bi bil tudi vseh sedem rešil, če ne bi bilo tako hudo mraz. Dva sta namreč medtem, ko jima je hotel na pomoč, že zmrznila in so ju njuni tovariši, da ne bi čolna preveč obremenjevali, vrgli v morje. Tretja žrtev pa je bil tisti neustrašeni mornar, čuvaj Anderson sam. Tudi on je med tem reševanjem tako hudo zmrznil, da je kmalu nato v bližnji bolnišnici umrl.

Letošnji indijski proračun znaša za 99,9 milijonov funtov več kakor v preteklem proračunskem letu, ko je znašal 76,5 milijonov funtov. Primanjkljaj bodo krili s povečanjem dohodninskega davka in carinskih postavk za posamezno blago.

Iz Stockholma poročajo, da je londonski radio sporočil, da je bivši vrhovni poveljnik zaveznških čet, general Wavell, na ogroženem Ceylonu.

DOBRI STARI ČASI

»Napraj!« je rekel upravitelj. »Ta človek je nor, mislimo nasle.«

Ko so šli okoli Puttinijeve hiše, so slišali ljudi, ki so jim šli nasproti. Zato so se okrenili. Vrata Puttinijeve hiše so bila odprta. Vstopili so. Ljudje so šli mimo in se razgovarjali. Bili so kmetje in nekdo je rekel: »Kam za vraga ob tvoj uri?« Ojoi, srečali so Franca in ga spoznali. Če bodo orožniki in stražniki šli na lov za begunci in če bodo naleteli na te ljudi, pa bodo imeli sled. Ko se začne daniti, vedno naletiš na ljudi. Zdaj se jim je posrečilo izogniti se, drugič mogoče ne bo šlo. Drugo srečanje bo mogoče usodno za odvetnika in Pedraglija, kakor bo prvo najbrž usodno za Franca.

»Preobleči se morate za kmet!«, je rekel upravitelj. Odvetniku, ki je bil malo umetnika in pesnika in je dobro poznal Puttinijo, je prišla v glavo misel: Lahko bi vzel za Pedraglija obleko gospoda Giacoma, ker je tudi majhen, zas za obleko dekle, ki je velika in debela. Svojo obleko lahko denejo v košaro, si jo naprtijo na rame in hajdi čez Boglio. Prvi občinski zastopnik v Albogasiu ima sto vzrokov, da hodi po občinskem gozdu.

Ručeno, storjeno. Šli so po stopnicah navzgor in upravitelj, ki se je tod spoznal, je šel naprej, da bi poklical Marijano. Odgovora ni bilo. Njena soba je bila prazna. Upravitelj je takoj uganil, da je šla nezvesta dekla v S. Mamette, kjer jo imela kak skriven opravke, kakor je bil oni z oljem. Zato so bila torej vrata na cesto odprta. Šli so v kuhinjo ter prižgali dve luči. Eno je vzel odvetnik in prosil upravitelja, naj mu pokaže

103 sobo gospoda Giacoma. Medtem pa je Pedraglio z drugo lučjo iskal po kuhinji, da bi našel kako pijačo in si opomogel.

Gospod Giacomo je spal v sobi na oglu onstran dvorane, skozi katero je šel odvetnik po prstih, med kupi kostanja, orehov, lešnikov in hrusk. Približal se je vratom. Bila so zaprta. Prisluskoval je; vse tiho. Prav počasi je pritisnil na kljuko in odrinil. Vrata so grozno zaškripala, zaslišalo se je mogočno sopnenje in gospod Giacomo je jezno rekel: »Ven! Takoj ven!«

Odvetnik je pa kar vstopil.

»Ven, n-sramnica, sem rekel,« je zakričal gospod Giacomo ter dvignil z blazin beli vrh svoje nočne čepice. Ko je zagledal odvetnika, je začel stokati: »O Bog, o Bog, pojme, za božjo voljo, odpustite mi, mislim sem, da je dekla. Črnjeni gospod odvetnik, za Boga svetega, kaj se je zgodilo?« — »Nič, nič, gospod Giacomo,« je rekel odvetnik ter ga oponašal s svojo hladnokrvno šaljivostjo, »zgodilo se je, da je komisar iz Porlezze...«

»O Bog!« Gospod Giacomo je hotel skočiti s postelje.

»Nič, nič, mir, mir, tiho, tiho. Na Boggio gremo, pravim, zaradi onega presnete bika!«

»O Bog, kaj govorite, v tem letnem času ni na Boggli nobenega bika. V-s sem poten!«

»Nič ne de, gremo, pravim, pogledat mesto, kjer je bil. — Toda gospod komisar,« je nadaljeval šaljivi odvetnik ter prenehal z narečjem, ki mu ni prav dobro teklo. Nadaljeval je po knjižno. »Strogo vam prepoveduje, da bi šli z nami, kar je za vas dobro. Prepoveduje vam, da bi šli prej ven kakor se mi vrne, in zato mi je naročil, naj vam od-ssem obleko.«

In naglo je začel zbirati obleko gospoda Giacoma. V komisarjevemu imenu mu je ukazal, naj molči. Zgrabil je ogromni cimlinder, vzel bambusovo palico ter ukazal nesrečniku, naj da za njim na vrata zapah in naj nikomur ne odpre, z nikomur ne govori, preden se ne bo vrnil komisar. Vse to mu je naročil v komisarjevemu imenu. Pustil ga je bolj mrtvega ko živega ter se vrnil k tovarišema, ki sta po dolgem brskanju iztaknila uma-

zato Marijino obleko, rdečo ruto in košaro.

»Presneto!« je vzkliknil odvetnik, ko je zagledal umazane stvari, ki jih je moral obleči. Preobleka je prav slabo izpadla. Krilo je bilo prekratko, ruta ni dovolj zakrivala obraza. Toda ni bilo časa, da bi kaj izboljšali. Pedraglio pa je predstavljal s cilindrom na glavi in z bambusovo palico v roki popolnega gospoda Giacoma. Odvetnik mu je dal pod pazduho staro knjigo, ki jo je našel v kuhinji ter ga naučil, kako naj hodi in stopi. Končno je vzel še ključa od kleti, dva ogromna ključa. Enega je dal Pedragliju, drugega pa je vtaknil v žep, če bi bili ravno potrebni udarci s pestjo. Eden bo violinski ključ, je rekel, drugi pa basovski ključ.

In tako so šli ven. Upravitelj spredaj, potem nepravil gospod Giacomo, ki je sopihal kakor lokomotiva, in potem nepravil Marijano s košaro. Komaj so bili na cesti, se je prikazala prava Marijano, ki se je vračala od San Mamette s prazno steklenico. Ko je zagledala v poltemi cilindri svojega gospodarja, se je obrnila in zbežala.

»Tatica grda,« je rekel upravitelj. Izvrstno! Preobleka se je sijajno posrečila! V petih minutah so bili na cesti, ki pelje čez Boggio.

Upravitelj se je vrnil. Slišal je ljudi, ki so prihajali od Albogasia Superiore in se pogovarjali o orožnikih in stražnikih. Šel jim je naproti in jih vprašal, kaj je novega. Malenkost. Policija, orožniki in vojaki so prišli v Riberovo hišo, da bi ujeli Franca Maironija in mnda tudi odvetnika, zakaj vedeli so, da je tam in so zelo povpraševali po njem. Niso našli ne prvega, ne drugega, četudi so stali financarji do polnoči okoli hiše z nasajenimi noži. Zdaj preiskuje policija vse hiše v Orii ker misli, da sta ušla skozi str-ho.

V tem, ko so pripovedovali to upravitelju, je pridiral od Albogasia Superiore deček. Ustavili so ga. »Orožniki!« je rekel. »Orožniki!« Bil je bled ko stena in je zbežal, ne da bi vdel zakaj. Niso mogli spraviti iz njega, kje so ti orožniki.